

De Franse koning en de stad Maastricht

Henri Du Mont en zijn tijdgenoten

Euterpe Baroque Consort

Bart Rodyns - artistieke leiding, klavecimbel

Sarah Van Mol - sopraan

Steve Dugardin - countertenor

Ann Cnop - barokviool

Martine Beernaert - barokviool

Herlinde Verheyden - barokcello

Programma

Henri Du Mont (ca. 1610-1684)

- Pavana à 3 violes (uit: Cantica Sacra 1652)
- Ave gemma virginum à 4 voces (uit: Cantica Sacra 1652)

Louis Couperin (1626-1661)

Tombeau de M. De Blancrocher (1605-1652), fait à Paris 1652

Michel Lambert (1610-1696)

- Air de Cour 'Ombre de mon amant'
- Air sérieux 'Vos mépris chaque jour'
- Air de Cour 'Ma bergère est tendre et fidelle'

Henri Du Mont

Benedicite Deum caeli (uit: 'Motetten 1681')
à 2 voix, violon & basse continue

Jean Baptiste Lully (1632-1687)

- Symphonie (LWV35,1)
  - Sarabande (LWV35,2)
  - Menuet (LWV35,3)
  - Chaccone (LWV35,47)
- uit : 'Trios de la chambre du Roi'

Henri Du Mont

In lectulo meo (uit : 'Cantica Sacra 1652')

Johann Jakob Froberger (1616-1667)

Tombeau (1652) "fait à Paris sur la mort de Monsieur Blancrocher (1605-1652) ; lequel se joue fort lentement a la discretion sans observer aucune mesure".

Giovanni Felice Sances (1600-1679)

Stabat Mater: 'Pianto della Madonna'

Henri Du Mont

- Allemanda à 3 violes (uit Cantica Sacra 1657)
- 'Je souffre' à 4 parties (uit : Motets de Mr. Dumont a 4 parties 1697)

De Franse koning en de stad Maastricht

Henri Du Mont en zijn tijdgenoten

Henri Du Mont

Een van de beroemdste componisten uit Maastricht is Henri Du Mont. Hij werd geboren in 1610 in Borgloon en was koorknaap aan de Onze Lieve Vrouwe kerk in Maastricht. Na zijn scholing vertrok hij al spoedig rond 1638 naar Parijs. Daar vinden we hem in 1643 terug als organist aan de St. Paul. In 1652 publiceert hij zijn eerste bundel met kleine motetten. In 1660 wordt hij als klavecijnist en organist in dienst genomen door de hertog van Anjou, broer van de koning en later door de jonge koningin Marie-Thérèse. Vanaf 1663 is Du Mont als kapelmeester en componist verbonden aan de Chapelle Royale van Lodewijk XIV. Deze betrekking werd aanvankelijk door vier personen gedeeld en vanaf 1668 met twee, te weten Du Mont en Pierre Robert. Tot een jaar voor zijn dood in 1684 bleef Du Mont in dienst van het hof. Postuum verschenen in 1686 een bundel in druk met 20 grands motets van de circa 70, die hij gecomponeerd moet hebben.

Du Mont en Maastricht

Du Mont bleef tijdens zijn leven zeer nauwe contacten met Maastricht en zijn familie aldaar onderhouden. Hij trouwde in 1653 met de Maastrichtse burgemeesters dochter Mechteld Loyens. Middels donaties onderhield hij warme contacten met zijn Maastrichtse familieleden, die in minder gelukkige omstandigheden verkeerden.

Voor welke afwegingen en keuzes werd Du Mont gesteld in 1673 toen zijn meester Lodewijk XIV met d'Artagnan de stad Maastricht belegerde en innam? Was hij loyaal aan de Franse koning? Of werd hem de mogelijkheid geboden zich afzijdig te houden van dit politieke machtsspel? De Franse overheersing van de stad duurde tot de Vrede van Nijmegen in 1678. In de tussentijd was Du Mont door bemiddeling van de koning in 1676 tot kanunnik benoemd aan het kapittel van St. Servaas in de stad.

De componist en zijn tijdgenoten

Henri Du Mont is een van de belangrijkste Franse componisten uit de 17e eeuw en de ware trait-d'union tussen de stad Maastricht en de Franse cultuur. Dit programma maakt een gevarieerde keuze uit het rijke oeuvre van Du Mont en plaatst zijn muziek in de muzikale wereld van Parijs, het Franse hof en van zijn Europese tijdgenoten-componisten uit Duitsland, Italië en Frankrijk.

Met zijn circa 120 kleine motetten en de 26 overgeleverde grands motets had Du Mont door zijn polyfoon vakmanschap een belangrijke invloed op de ontwikkeling

van de Franse muzikale stijl van de Barok. Van zijn relatief korte motetten voor enkele zangstemmen met basso continuo klinken een viertal fraaie voorbeelden. **Michel Lambert** vertegenwoordigt met zijn air de cour de wereldlijke kant van de zeer verfijnde Franse barokstijl van de 17^e eeuw en is daarmee een wegbereider voor de Franse opera.

De Duitse klavierspeler **Johann Jakob Froberger** was in 1652 in Parijs en schreef daar zijn beroemde tombeau voor monsieur Blancrocher, de luitist die na onfortuinlijke val van de trap op ongeveer 47-jarige leeftijd overleed. Froberger maakte ook reizen naar Utrecht en Brussel en correspondeerde met Constantijn Huygens. Huygens op zijn beurt correspondeerde ook Du Mont. In een brief uit 1655 schrijft Huygens over zijn klavecimbel van Couchet aan Du Mont: 'Ik verneem per brief uit Antwerpen dat de beroemde [Johannes] Couchet daar onlangs is overleden, hetgeen een bijzonder verlies is voor alle liefhebbers van goede klavecimbels. Ikzelf ben de gelukkige bezitter van een van de laatste die hij gemaakt heeft, met twee klavieren, zoals dat van de Heer de Chambonnières, een uitstekend exemplaar, zodanig van kwaliteit dat ik niet denk dat iemand dit de arme Couchet zal nadoen, hetgeen ik zeer betreurt.'

De dood van Monsieur Blancrocher werd ook betreurd in de Tombeau van **Louis Couperin**, neef van de beroemde François Couperin. Couperin is in zijn klavierstijl zeer beïnvloed door Froberger.

Trieste gebeurtenissen zijn vaak inspiratiebron voor de mooiste muziek. De vele toonzettingen van het Stabat Mater kunnen dat illustreren. **Giovanni Felice Sances** schreef zijn Stabat mater voor solostem en basso continuo. Hij is in dit programma de representant van de monodische Italiaanse stijl.

Tijdgenoot **Jean Baptiste Lully** was de onbetwiste hofcomponist van de Zonnekoning. Du Mont schreef nauwelijks instrumentale muziek, behoudens enkele klavierstukken en korte stukjes voor klein ensemble. Lully was de meester van de modieuze dansmuziek en de opera van zijn tijd.

De titel van dit programma is ontleend aan het beroemde lied *De Franse koning en de stad Maastricht*, waarin Louis XIV in 1673 in een fictieve vrijage de schone stede Maastricht probeert te verleiden zich over te geven aan Frankrijk. Inmiddels had Parijs zich al geruime tijd overgeven aan het muzikale voorbeeld van de Maastrichtenaar Henri Du Mont.

TEKSTEN

Ave Maria, gemma virginum (Du Mont)

Ave Maria, gemma virginum Margareta
Ave Sponsa Regis regum gloriosa
Ave viva Christi hostia
tua venerantibus patrocina impetra non deneges suffragia,
Sancta Margareta
Ora pro nobis
tua venerantibus patrocina impetra non deneges suffragia,

Ombre de mon amant (Lambert)

Ombre de mon amant, ombre toujours plaintive,
Hélas! que voulez-vous ? je meurs.
Soyez un moment attentive
Au funeste récit de mes vives douleurs.
Ombre de mon amant, ombre toujours plaintive,
Hélas! que voulez-vous! je meurs.
C'est sur cette fatale rive
Que j'ay veu vostre sang couler avec mes pleurs.
Rien ne peut arrêter mon âme fugitive,
Je cède à mes cruels malheurs.
Ombre de mon amant, ombre toujours plaintive,
Hélas! que voulez-vous? je meurs.

Vos mépris chaque jour me causent mille alarmes (Lambert)

Vos mépris chaque jour me causent mille alarmes,
Mais je chéris mon sort, bien qu'il soit rigoureux :
Hélas ! si dans mes maux je trouve tant de charmes,
Je mourrais de plaisir si j'estois plus heureux.

Ma bergère est tendre et fidelle (Lambert)

Ma bergère est tendre et fidelle,
Mais hélas! son amour n'égale pas le mien;
Elle aime son troupeau, sa houlette et son chien,
Et je ne sçaurois aimer qu'elle.

Benedicite Deum cæli (Du Mont)

Benedicite Deum cæli, et coram omnibus viventibus confitemini illi,
quia fecit vobiscum misericordiam suam,
ipsum benedicite et cantate illi, et enarrate omnia mirabilia ejus.

In lectulo meo (Du Mont)

In lectulo meo per noctes quæsiui quem diligit anima mea:
quæsiui illum et non inveni.
Surgam et circuibo civitatem,
per vicos et plateas quæram quem diligit anima mea,
quæsiui illum et non inveni.
Invenerunt me vigiles, qui custodiam civitatem:
num quem diligit anima mea vidistis ?
paululum cum pertransissem eos, inveni quem diligit anima mea.

Pianto della madonna (Sances)

Stabat mater dolorosa
luxta crucem lacrimosa,
Dum pendebat filius.
Cuius animam gementem
Contristatam et dolentem
Pertransivit gladius.

O quam tristis et afflicta
Fuit illa benedicta
Mater unigeniti
Quae moerebat et dolebat.
Et tremebat, cum videbat
Nati poenas incliti.

Quis est homo qui non fleret,
Matrem Christi si videret
In tanto supplicio?
Quis non posset contristari,
Piam matrem contemplari
Dolentem cum filio?

Pro peccatis suae gentis
Vidit Iesum in tormentis
Et flagellis subditum.
Vidit suum dulcem natum
Moriendo desolatum
Dum emisit spiritum.

Eia mater fons amoris,
Me sentire vim doloris
Fac ut tecum lugeam.
Fac ut ardeat cor meum
In amando Christum Deum,
Ut sibi complaceam.

Sancta mater, istud agas,
Crucifixi fige plagas
Cordi meo valide.
Tui nati vulnerati
Tam dignati pro me pati,
Poenas mecum divide!

Fac me vere tecum flere,
Crucifixo condolere,
Donec ego vixero.
Iuxta crucem tecum stare
Te libenter sociare
In planctu desidero.

Virgo virginum praeclara,
Mihi iam non sis amara,
Fac me tecum plangere.
Fac ut portem Christi mortem,
Passionis eius sortem
Et plagas recolare.

Fac me plagis vulnerari,
Cruce hac inebriari
Ob amorem filii,
Inflammatum et accensum,
Per te virgo sim defensus
In die iudicii.

Fac me cruce custodiri,
Morte Christi praemuniri,
Confoveri gratia.
Quando corpus morietur
Fac ut animae donetur
Paradisi gloria.
Amen.

Je souffre (Du Mont)

Je souffre tous les jours mille cruels ennuis.
J'aperçois tous les jours dans l'état où je suis
croistre mes ennemies et de force et de nombre.

N'escoute point leurs vœux, dissipe leurs desseins.
Seigneur, entend ma voix, couvre moi de ton ombre
Et qu'en tout temps je trouve un asile en ton sein.

Euterpe Baroque Consort

Bart Rodyns -artistieke leiding, klavecimbel
(Titus Crijnen 2002 naar A. Ruckers 1624)

Sarah Van Mol -sopraan

Steve Dugardin -countertenor

Ann Cnop – barokviool
(A. Mezzadri 1703, boog: B. de Visser)

Martine Beernaert - barokviool
(A. Mehler 2015 naar Santo Serafino 1736, boog: J. Gastaldo)

Herlinde Verheyden - barokcello
(A. Mehler 2013 naar D. Montagnana 1740, boog: J. Gastaldo)

In het bijzijn van de Griekse god Apollo waren vaak de negen muzen te vinden, dochters van titanide Mnemosyne en Zeus. Ze zijn godinnen van de kunsten en woonden op de Boeotische berg Helikon of op de naburige Parnassos. Euterpe is de blijde muze van de muziek en de lyrische poëzie.

Het Euterpe Baroque Consort werd in 2007 opgericht onder impuls van artistiek leider/klavierspeler Bart Rodyns. Dit flexibele ensemble bestaat inmiddels uit een select gezelschap van professionele solisten en instrumentalisten, die op een historisch doorleefde manier ambassadeur zijn van boeiende barokmuziek. Ze hebben allen ervaring in de meest vooraanstaande muziekgezelschappen. Zeer snel won dit jonge ensemble het vertrouwen van verscheidene concertorganisatoren. Zo waren ze bijvoorbeeld te gast tijdens het Festival van Vlaanderen, Musica Divina, Cloppenburg Kultursummer (D), MuziekPodium Zeeland (NL), Fort4 klassiek, Museumnacht Antwerpen, Festival der Voorkempen enz. en speelden tijdens “Klara in het Paleis 2008 en 2009” (beiden live uitgezonden). Openden Klara in Izegem met Biber’s 23-stemmige Missa Bruxelensis én creëerden een nieuw Stabat Mater (H. Tawfiq) i.s.m. Capella Pratensis voor de Stabat Mater stichting te Oirschot (NL) enz. In 2015 verscheen hun eerste CD met 4 barokke orgelconcerti van G.F. Handel & M. Corrette. In opdracht van het Festival van Vlaanderen nam Euterpe Baroque Consort met Utopia een CD op met onuitgegeven werken van W.G. Kennis (2016, Phaedra).
www.eubc.be

Bart Rodyns

Na op jonge leeftijd o.a. de prijzen Pro Musica, Jos Van Looy, Victor Van Hemel, medaille van de Stad Lier en laureaat Ottoboni ontvangen te hebben, studeerde Bart Rodyns bij D. Van Handenhoven orgel. Daarna vervolgde hij z'n studies aan de conservatoria te Antwerpen en Maastricht bij D. de Rooij, H. Leenders, J. Verdin en M. Verheggen. Met grootste onderscheiding werd hij "Master of Music".

Bart won herhaaldelijk verschillende (inter)nationale wedstrijden te Birmingham (UK), Leiden (NL), Brussel, Halle en Kortrijk, Hij maakte internationaal radio-opnames en werd genomineerd voor Klara's muziekprijzen 2010. In 2014 werd hem een 'gouden label' uitgereikt. Zijn concertcarrière bracht hem in de meeste landen van Europa en de USA. In maart 2017 ontving hij de Cultuurprijs van de Stad Lier vanwege zijn bijzondere verdiensten op het gebied van Cultuur.

Bart Rodyns is artistiek leider en klavierspeler van Euterpe Baroque Consort. Daarnaast werkt hij vast samen met het vermaarde ensemble Oltremontano onder leiding van Wim Becu.

Eind 2013 wekten Hendrickje van Kerckhove, Bart Rodyns, Eliot Lawson en Lode Leire het historische ensemble 'The Party' (1860) weer tot leven met in de erg originele bezetting drukwindharmonium. Deze groep bracht pas een CD uit (ZeD Classics).

Bovendien vormt hij met pianist Nicolas Callot een Harmonium-Piano duo waarmee hij net een integrale C. Franck opname maakte (Enigma Records).

Daarnaast werkt(e) hij regelmatig met Les Muffatti, Utopia, BachPlus, InAlto, Brussels Philharmonic, Osiris Brass, Antwerp Symphony Orchestra e.a.

Bart streeft ernaar om elke muziekstijl zoveel mogelijk uit te voeren op historische instrumenten en is een "klavierspeler" in de brede zin van het woord. Hiervoor doet hij dikwijls beroep op zijn eigen instrumentarium : klavecimbels (Ruckers en Delin replica's), kistorgels (Moors 2012 en Skrabl 2013), Erard tafelpiano (1803), Mustel Kunstharmonium (1910) en zes 19de eeuwse harmoniums (Debain, Alexandre). Ook in deze optiek is Bart organist-titularis van het beroemde Forceville-orgel (1720) te Broechem. Zijn repertoire omvat muziek van de renaissance tot hedendaagse muziek.

Vanaf september 2019 wordt Bart Rodyns aangesteld als Professor Orgel, Klavecimbel en Harmonium aan Fontys Academy of Music Tilburg in de afdeling: Master of Music.

www.bartrodyns.be

Sarah Van Mol

Deze Belgische sopraan groeide op in een warm nest vol muziek. Opa bouwde zelf allerhande instrumenten en de kleinkinderen gaven daar onvergetelijke concertjes op. Sarah zelf studeerde piano en orgel en ontdekte daaruit haar liefde voor het zingen.

In juni 2001 voltooide zij haar meesteropleiding zang aan het Koninklijk Vlaams Muziekconservatorium van Antwerpen in de klas van Bernadette Degelin.

Masterclasses volgde ze o.a. bij Robert Alderson, Susan Roper, Guy de Mey en Gidon Saks. Momenteel wordt ze verder gecoacht door Diane Forlano.

Sindsdien is ze een graag geziene gast bij opvoeringen van onder meer The Messiah van Händel, het Stabat Mater van Pergolesi, de Johannes-Passion, Matthäus-Passion en het Weihnachtsoratorium van Bach.

Bij het ensemble 'Euterpe Baroque Consort', waar zij vaste soliste is, kan ze zich uitleven in werken van Monteverdi, Carissimi en tijdgenoten.

Als ensemblezangeres is Sarah vast verbonden aan het Vlaams Radiokoor en zingt ze regelmatig bij andere professionele ensembles. Dit alles in een heel uiteenlopend repertoire, gaande van Renaissance over Barok tot hedendaags.

Als muziekpedagoge is Sarah verbonden aan muziekacademie van Lier.

Steve Dugardin

Als talentvol countertenor profileert Steve Dugardin (°Oostende, 1964) zich duidelijk op de muzikscène. Vanaf zijn vijftiende studeerde hij achtereenvolgens muziek bij Aimée Thonon en zang bij Marie-Thérèse Maesen, assistente van Lucienne Van Dijck. Bij Van Dijck behaalde hij een Eerste Prijs zang aan het Koninklijk Vlaams Muziekconservatorium te Antwerpen. Gedreven door zijn vak specialiseerde Steve Dugardin zich bij de Engelse mannelijke alt Ashley Stafford, Ingrid Voermans, Margreet Honig en John Norris. Momenteel volgt hij les bij Catrin Wyn-Davis in Antwerpen.

Met zijn uitzonderlijk stemgeluid werkte hij al snel mee als koorzanger en als solist met veel bekende ensembles. Uit tal van deze samenwerkingen ontstonden diverse CD-opnamen.

Steve Dugardin bezit een ruime ervaring in het theater. Hij speelde in opera's van Scarlatti, Händel, Cavalli, Gluck en Philip Glass. De dansscène leerde hij kennen door zijn medewerking aan 'Iets op Bach' van Alain Platel. In de theatermonoloog 'Gilles' van Hugo Claus stond hij op de planken aan de zijde van Jan Declerck. Zijn passie voor de hedendaagse muziek leidde onder andere tot de oprichting van 'Touchant', een mannenkwartet gespecialiseerd in Close Harmony.

Steve Dugardin doceerde als assistent van Greta de Reygere aan Het Koninklijk Muziekconservatorium te Luik en doceert aan het Koninklijk Conservatorium Antwerpen afdeling Kleinkunst.

Stichting Maastrichtse Componisten

Sinds 2009 is er een stichting die actief het klinkend muzikale erfgoed van de stad Maastricht promoot. De stichting doet dat door spraakmakende concerten en muziektheatervoorstellingen te produceren maar ook door samenwerkingsverbanden aan te gaan met andere culturele partners. Via concerten, website en social media komen steeds meer mensen in aanraking met het werk van Maastrichtse toondichters. Dit jaar bestaat de stichting tien jaar. Dit concert is een onderdeel van het jubileum- festival *Stemmig Maastricht* 14-16 juni 2019.

www.maastrichtsecomponisten.eu